

Article Type:

Research Paper

Original Title of Article:

5th and 6th grade students' perceptions of communication

Turkish Title of Article:

5. ve 6. sınıf öğrencilerinin iletişim olgusuna yönelik algıları

Author(s):

Döndü Bahar ŞAHİN SARKIN, Aysemin DURAN

For Cite in:

Şahin Sarkin, D. B. & Duran, A. (2020). 5th and 6th grade students' perceptions of communication. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(4), 1219-1246. <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2020.037>

Makale Türü:

Özgün Makale

Orijinal Makale Başlığı:

5th and 6th grade students' perceptions of communication

Makalenin Türkçe Başlığı:

5. ve 6. sınıf öğrencilerinin iletişim olgusuna yönelik algıları

Yazar(lar):

Döndü Bahar ŞAHİN SARKIN, Aysemin DURAN

Kaynak Gösterimi İçin:

Şahin Sarkin, D. B. & Duran, A. (2020). 5th and 6th grade students' perceptions of communication. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(4), 1219-1246. <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2020.037>

5th and 6th grade students' perceptions of communication

Döndü Bahar ŞAHİN SARKIN ^{*a}, Aysemin DURAN ^{**a}

^a İstanbul Okan University, Faculty of Education, İstanbul/Turkey

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2020.037

Article History:

Received 13 March 2020
Revised 28 August 2020
Accepted 31 August 2020
Online 02 November 2020

Keywords:

Communication,
21st century skills,
Metaphor,
Phenomenology.

Article Type:

Research paper

Abstract

This study aims to examine how 5th and 6th grade students perceive the phenomenon of communication. It was designed as a qualitative research and the phenomenological method was used. Totally, 80 students constituted the study group. A two-part "Communication Perception Form" was created by the researchers in order to determine the perceptions of the students regarding the phenomenon of communication. Content analysis technique was used in evaluating the data obtained in this study. Data on the phenomenon of communication were gathered among five categories (nature, emotion, food, existence, tool/mediator). In the visual metaphors of the students, it was seen that they drew telephone and talking people mostly. The metaphors developed by the 5th and 6th graders, which are the first levels of secondary school, can be considered as important indicators for understanding the positive and negative effects of communication on students. In this study, where communication generally evokes speech or correspondence, it can be suggested that students acquire this skill in various fields through programs, since it is seen that students make more in-depth descriptions in visual expression.

5. ve 6. sınıf öğrencilerinin iletişim olgusuna yönelik algıları

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2020.037

Makale Geçmişi:

Geliş 13 Mart 2020
Düzeltilme 28 Ağustos 2020
Kabul 31 Ağustos 2020
Çevrimiçi 02 Kasım 2020

Anahtar Kelimeler:

İletişim,
21. yüzyıl becerileri,
Metafor,
Olgubilim.

Makale Türü:

Özgün makale

Öz

Bu araştırmada, 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin "iletişim" olgusuna yönelik algılarının metaforlarla ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden "olgubilim" deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 öğretim yılının bahar döneminde İstanbul'daki bir özel okulda öğrenim gören 80 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin iletişim olgusuna ilişkin algılarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından iki bölümden oluşan bir iletişim algısı formu oluşturulmuştur. Form aracılığıyla elde edilen veriler için içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan kodlamalar sonucunda öğrencilerin yazılı metaforlarından ortaya çıkan kategoriler "doğa, duygu, yiyecek, varoluş, araç/aracı" şeklindedir. Öğrencilerin görsel metaforlarında daha çok telefon ve konuşan kişiler çizdikleri görülmüştür. Ortaokulun ilk kademeleri olan beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin geliştirdikleri metaforlar, iletişimin öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini anlamak açısından önemli göstergeler olarak kabul edilebilir. İletişimin genel olarak konuşma veya yazışmayı çağrıştırdığı bu çalışmada öğrencilerin görsel anlatımla da daha derinlemesine betimlemeler yaptığı görüldüğü için bu becerinin programlar yoluyla çeşitli alanlarda kazandırılması önerilebilir.

* Author: bahar.sarkin@okan.edu.tr

** Author: aysemin.duran@okan.edu.tr

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-1155-6114>

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-4873-1120>

Introduction

With the transforming and developing science and technology, the educational policies of the countries are changing. Students and teachers, who form an important part of the education system, are the first components to experience transformation. The main objectives of education are to facilitate students' daily lives and prepare them for business life. Especially today's rapid developments in technology affect and change learning environments. While applications such as the internet and social networks cause the communication styles of students to differ, they point out that the ideal learning environment has changed. Thanks to information and communication technologies, the 21st century, unlike previous periods, could bring multicultural societies together, has facilitated access to information and changed the expectations with the increase in the diversity of information. The rapid change in technological and scientific progresses together with the expectations resulting from the changing era and the path to follow for the adaptation of the individuals to these differences are discussed. Studies on determining what kind of skills will be needed in people in the 21st century have been significant for the development strategies of numerous countries (Richens & McClain, 2000; Roulis, 2004; Şahin, 2010; Cited by: Dağhan et al., 2017). As a result of a two-year study, the North Central Regional Educational Laboratory (NCREL) determined the 21st century skills as digital age literacy, effective communication, high efficiency, creative thinking in the light of the digital age in 2003 (as cited in Karakaş, 2015). In 2007, the American College and Universities Association classified the skills that the university graduates should have in the 21st century under personal and social responsibility, human cultures, physical world literature and holistic learning. As a result of various workshops in 2005, the National Research Council specified the 21st century skills as cognitive skills, interpersonal skills and intrinsic-essential skills. The Group of Evaluating and Teaching the 21st Century Skills classified these skills within the scope of ways of thinking, creativity and innovation, ways of working, tools for working and life on earth (Cited in Karakaş, 2018). By creating an extensive framework, the Partnership for 21st Century Skills put forward what the 21st century skills should be for university and work lives under the topics of learning and renewal competences, skills of using information and technology and skills related to life and career (Göksun & Kurt, 2017; Karakaş, 2018; Trilling & Fadel, 2009; Yalçın, 2018). In a report prepared by OECD (2018), it is stated that some professions that exist today will have been disappeared by 2030, therefore, it is necessary to prepare students for the future rather than giving them information about today. It was stated that students need to acquire different skills, or countries would not be able to compete in the global economy (OECD, 2018; Wagner, 2008). The studies on the 21st century skills place an emphasis on high-level thinking (problem-solving, decision-making, critical thinking, etc.), innovation, creativity, collaboration and communication skills and digital age literacy, and the volunteer-based studies underline enabling individuals to acquire skills such as lifelong learning, personal and social responsibility (Bozkurt & Çakır, 2016). The acquisition of the 21st century skills in the first stages of education expected for people so that they can adapt themselves to competition and differences in educational and work lives and be successful is considered important in terms of raising students equipped with different skills.

Due to the changing and developing educational needs differentiating from the traditional educational approach in the 21st century, the skills to teach students in the curricula of the Turkish education system have changed. Students are expected to give importance to their values and to be raised with competences and proficiency to meet the requirements of today and future. In this respect, eight basic competences were defined under the name of Turkish Competences Framework in primary and secondary education curricula (MoNE, 2018). Communication is one of these competences. Communication is expressed as communication skills in both native and foreign languages (MoNE, 2018). In curricula, communication is defined as reading, listening, speaking and writing the emotions, thoughts, concepts, cases and events and interacting linguistically in all kinds of social environments in native and foreign languages (MoNE, 2018). In this line, communication skill is described as explaining verbal, written and non-verbal communication skills in different ways and meanings, communicating dynamically in different areas and being an active listener (Partnership for 21st Century Learning; Trilling & Fadel, 2009). When the definitions of the 21st century skills and communication skills in curricula are

reviewed, it is realized that the competences expected from students are quite close to one another. In the literature, it is seen that the definitions about communication are close to each other. Tuncel (2009) defined communication as a process of interaction that transmits emotions and thoughts to the target with tools such as images, symbols, texts, words, hands and arm movements between people and societies. Communication is defined by Sarkin (2012) as the transmission of information and thoughts to the target in different ways. The importance of communication, which has been defined and classified as effective communication, digital communication etc. in native and foreign languages, for today and the future has been emphasized by societies, and it has been clearly expressed via curricula or various channels that these skills should be possessed by students. On the other hand, those stated in the definitions of communication are the characteristics expected to be seen in the student; however, looking at what students understand when communicating is mentioned is also important in terms of acquiring competences. The main question for which an answer is sought within the scope of this research is how communication is perceived by students. Thus, it will be possible to reveal what the communication competences, also mentioned as the 21st century skills, in curricula mean for students, and to show the differences and similarities between their communication perceptions, which are available and expected, thanks to the metaphors they have used.

Metaphors, which mean understanding and experiencing a random situation or concept through another concept, have been used since Aristotle (Lakoff & Johnson, 1980). Metaphors enable researchers to see what is behind the realities that are known or predicted, and to notice the details (Alger, 2009; Kadunz & Straber, 2004; Morgan, 1998). By establishing a link between two dissimilar situations, the existing mental schema is conveyed as another schema (Saban, 2008). Metaphors, the importance of which was emphasized by Shuell (1990) as "If a picture is worth 1000 words, a metaphor is also worth 1000 pictures", stress the power in educators' own understanding in their practices and their explanations (Saban, 2008). Another benefit is that they help with the comprehensibility of the random events such as the collection, interpretations and transfer of the raw data and information (Erdem & Şatır, 2000).

When the curricula of the Turkish educational system are examined, it is observed that the communication competence desired to be acquired as a basic competence is provided as "Communication and Presentation Skills" in secondary schools (MoNE, 2018). This course is an elective course in the 7th and 8th grades of secondary school. Within the framework of the research, it was investigated how 5th and 6th grade students in secondary school perceived the phenomenon of communication. They were requested to express this phenomenon verbally and visually. Hence, it will be possible to set forth the perception of the students before they took the course and to express an opinion about what skills should be taught to students.

In line with the statements above, the aim of the research is to express the perception of 5th and 6th grade students regarding the phenomenon of "communication" via metaphors. Within the scope of the aim of the research, answers were sought to the following questions:

1. What is the communication channel in which students express themselves in the best way?
2. What are the written and visual metaphors of the students about the phenomenon of communication and the categorical groups of these metaphors?

Method

Research Design

The research was designed with a qualitative research approach and the phenomenological method was used. In phenomenology, it is aimed to report the indirect experiences with a rich content by researching the similarities about how individuals experience a phenomenon (Creswell, 2012; Patton, 2002). In phenomenology, an answer is sought for "What is the meaning, structure and essence of the experience in the phenomenon that is researched?" (Husserl, 2012). According to Yıldırım and Şimşek

(2013), it is appropriate to research concepts, perceptions and tendencies in the pattern that aims at researching the phenomena which are known but cannot be comprehended fully. In this research, the phenomenon examined to identify how students make sense of their experiences in the communication process is “communication”. The phenomenological method is assessed in two different ways: descriptively and interpretively (Ersoy, 2007). This research, which tries to determine what the communication phenomenon is and aims at explaining the perceptions and experiences of the students with respect to this phenomenon, is in the descriptive phenomenological method. Research model and the reason why a specific model is chosen should be specified in this section. Research model should be explained with relevant literature. Also, research design should be explained in detail. The method process followed within the scope of the research is presented in Figure 1.

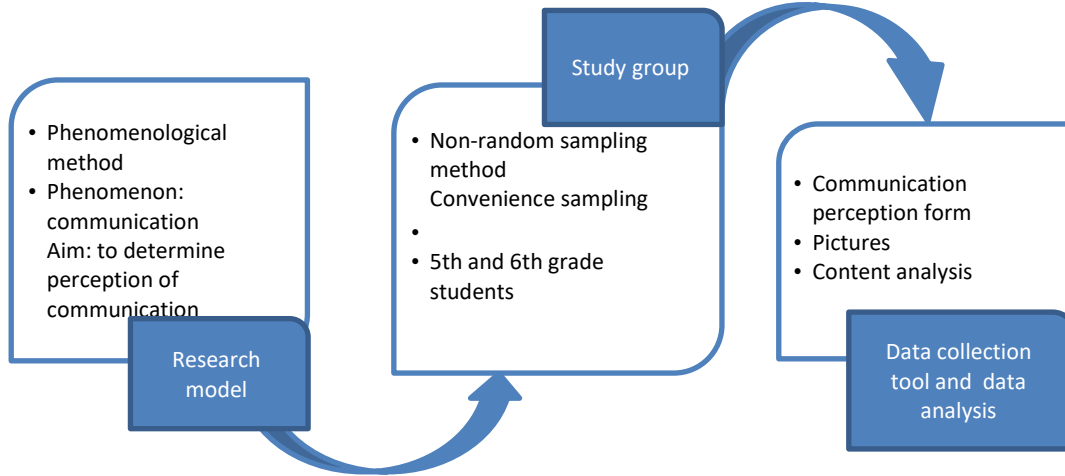

Figure 1. Process of the research model.

Study Group

Eighty students studying at 5th and 6th grades of a private school in Istanbul in the spring semester of the 2018-2019 school year constituted the study group of the research. In the phenomenology method, the data source is the individuals or groups who can directly transmit their experiences with the focused subject (Yıldırım & Şimşek, 2013). Since students take the course "Communication and Presentation Skills" at 7th and 8th grades, the 5th and 6th grades were determined as the study group in order to find out how the communication skills in the curriculum were perceived. Of the students in the study group, 44 are girls and 36 are boys. In the study group, 50 students were studying at 5th grade and 30 students were studying at the 6th grade. The first two levels of secondary school were studied in order for students to have a direct experience in communication and to identify similar points between different groups. In the research, data were collected from different class types and gender in order to provide maximum diversity. The student group who participated in the study was formed by using the convenience sampling method, one of the non-random sampling methods. Convenience sampling is mostly preferred when the researcher cannot make use of other sampling methods due to limited conditions such as time and labor (Yıldırım & Şimşek, 2013). In convenience sampling, the sample is created beginning from the most accessible answerers until the group with the required size is set (Büyükoztürk, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2010). In this study, the data collection tool was implemented until the situations that could be the answers of the research questions started to repeat themselves and the size of the study group was decided on.

Data Collection Tools

The “Communication Perception Form”, which consisted of two sections, was prepared by the researchers in order to determine the perceptions of the students studying at 5th and 6th grades regarding the phenomenon of communication. While the Communication Perception Form (ANNEX 1)

was created, the opinions of three measurement and evaluation experts were obtained, and the form was edited in line with their suggestions. In the preparation stage of the Communication Perception Form, a trial implementation was applied in a group similar to the study group, and the answers were examined, after which the form was finalized. In the first part of the created form, students were requested to complete the statements such as "communication is like.... Because... ", and to explain the reasons for their analogy. Accordingly, the link between the phenomenon of metaphor and the source of the metaphor was established by examining the reasons. In the second part of the form, students were asked to draw pictures reflecting their communication analogies and to explain the reason for drawing their pictures.

The way the students perceived communication was found out by the examination of their drawings together with the expressions they wrote under their drawings. Besides, the students were asked about the communication channel in which they expressed themselves in the best way. In order to obtain more in-depth descriptions and make comparisons, the written expressions of the students, the pictures they drew and their answers for the communication channel they preferred were used. During the stage of implementation, the students were requested to complete the first section of the form and then to draw their picture in the second section. The students completed their written expressions and drawings in one lesson (40 min).

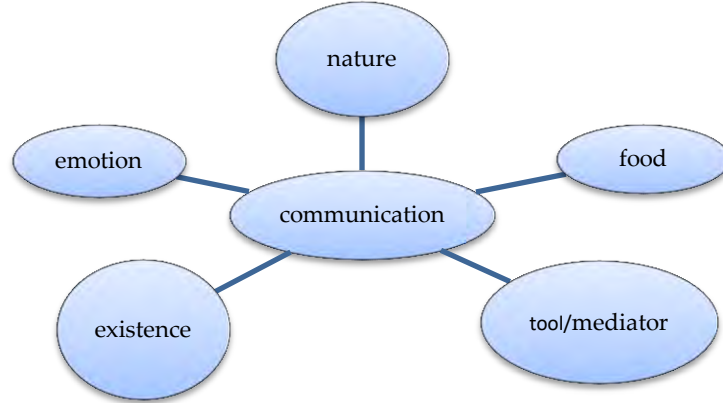
Data Analysis

In the research, the content analysis technique was used to analyze the data obtained from the students. The purpose of the content analysis is to the comprehension of the subject studied and obtaining information on that subject (Weber, 1990). The content analysis is known as concentrating on the phenomenon approached and examining both clear, obvious and hidden content in the text. The purpose of the content analysis is to gather the data similar to each other by classifying them with certain concepts and themes and to present these classifications to the reader by reporting them as significant in order to reveal the content. In the process of determining the perceptions of secondary school 5th and 6th grade students regarding the communication phenomenon, the following stages were followed: naming (labeling), eliminating, category creation, ensuring the validity and reliability of the data, calculating frequencies and interpreting.

Naming (labeling) stage: The verbal metaphors produced by the students were collected via the form developed within the context of the research and transferred to MS Excel 2007 package program in codes within the alphabetical order. The raw data were examined together in the two sections of the form, and the metaphors which were not supported logically were excluded from the dataset. Moreover, the data of the students who did not complete the form were not considered.

Elimination stage: The similarities between the metaphors were identified by reviewing the raw data collected for the phenomenon of communication. Whether each student created a meaningful and consistent metaphor was examined by the researchers together with their explanations and drawings. The metaphors that students did not structure during the elimination stage or created without establishing a relationship with the visual and verbal sections of the form were excluded from the analysis. The raw data with the remaining 80 written and visual metaphors were examined during the category creation stage.

Category creation stage: The researchers tried to review the information they obtained in this stage in detail and divide them into meaningful sections and understand what each section signified conceptually. The metaphors related to the phenomenon of communication, which constitutes a meaningful whole in itself, were named by the researchers in general. Whereas some of the categories were created directly from the form answered by the students, others were created by deducing from what they were mentioning about. An attempt was made to use a general conceptual structure, to cover all the metaphors and to keep the scopes of the groups separate while naming them.

Figure 2. Categories created about communication perception.

Stage of ensuring the validity and reliability: In the analysis of the texts written by the students and the pictures they draw regarding communication, researchers executed the first three stages of the content analysis separately in their own Excel tables. Codes related to the phenomenon of communication were determined on condition that the sequence numbers given to the forms by the researchers would be the same. Categories were created depending on the codes attributed to the metaphors. In order to make detailed descriptions to ensure the validity of the research data, the students' drawings and the explanations belonging to their drawings were also assessed together with the metaphors. Besides, an expert review was applied apart from the researchers, and it was asked whether the metaphors obtained were listed under meaningful categories (Cresswell, 2012). The codes and the categories were compared by bringing together the researchers and experts, and a consensus was reached about the codes that had been considered differently. In the research, attention was paid to keeping the number of the coders odd, and the final decision was made in the coding that was decided by the majority regarding the codes for which consensus could not be reached.

The reliability of the data was ensured after the researchers and a measurement and evaluation expert created their own categories and checked the compliance. The formula (Reliability Formula=Consensus/Consensus+Dissensus) of Miles and Huberman (1994) was used for the reliability of the research data, and the similarity coefficient ($74/74+6$) was calculated as .93. According to the result obtained from the formula, a consensus (reliability) of 93.00% was achieved between the evaluations of the researchers. As a result of the high concordance coefficient among the coders in the research, the frequency values of the findings were calculated and the reporting stage was completed.

Findings

The findings of the research are presented in the form of communication channel findings in which students expressed their feelings and thoughts in the best way and findings related to written and visual metaphors in compliance with the sub-objectives of the research.

According to the research data, the communication channel, in which students expressed themselves in the best way regarding the phenomenon of communication, was examined in four categories as the headings stated in the secondary education course book of the MoNE. The communication channels category and the frequency of being preferred for each category are presented in Table 1.

Table 1.
Communication Channels Preferred by Students and Frequency Values.

Category	(f)
Verbal	58
Written	31
Visual	33
Physical	39
All*	6

*Students could do more than one marking.

When Table 1 is reviewed, the categories mostly preferred by the students are verbal (f=58), physical(f=39), visual (f=33), written (f=31) communication channels, respectively. Generally, students preferred more than one communication channel. The number of students who marked all the related categories is the least (f=6). In Table 1, it is also seen that students preferred more than one communication channel while communicating.

The high number of the written metaphors used by the students in their expressions about the phenomenon of communication were divided into five different categories. The categories, metaphors and frequency of stating the metaphors comprising each category are presented in Table 2.

Table 2.
Metaphors Comprising the Categories and Frequency Values.

Category	Metaphor	Metaphor number (f)
Nature	water (f=2), sky (f=1), sun (f=1), cloud (f=1), sound (f=1), echo (f=1)	7
Emotion	getting along (f=5), solidarity (f=1), imagination (f=1), happiness (f=3), mystery (f=1), love (f=1), savior (f=1)	13
Food	hamburger (f=1), lemon (f=1), sugar (f=1), food (f=1)	4
Existence	life (f=5), friend (f=2), everything (f=2), human (f=2), society (f=1), child (f=1),	13
Tools/Mediator	talk (f=17), telephone (f=3), bond (f=4), play (f=5), expression (f=3), theater (f=3), pencil (f=1), book (f=1), technology (f=1), prose (f=1), correspondence (f=1), electricity (f=1), teleportation (f=1), picture (f=1)	43

When Table 2 is examined, the most frequently recurring metaphor category is "Tools/Mediator" (f=43) and the metaphor category with the lowest frequency is "Nature" (f=7). The examples of the expressions used by the students belonging to metaphors that comprise the categories are listed below:

When the expressions containing the metaphors, which formed the nature category, were reviewed, it was seen that the communication resembled water, sky, sun, cloud, sound and echo for the students. It was emphasized that communication was perceived as a necessity of life and it could exist in life as much as the communication of a person. Quotes from students' written and visual expressions were included so that the characteristics of this category could be understood.

"Communication is like water since we use our different sense organs to explain everything we think when we begin talking suddenly." (S21-F)

"Communication is like the sun since it enlightens people."(S28-F)

"Communication is like an echo since the more you shout when you want to get your voice heard or say something, the more answers you can obtain."(S41-M)

Figure 3. Sample of student image belonging to nature category (S41-M)

Figure 4. Sample of student image belonging to nature category (S28-F)

In Figure 3, the student coded as S41 likened the communication to echo by depicting that whatever a person said to the other one, he received the same answer. The student coded as S28 drew two people swinging on a swing and facing nature in Figure 4. The student likened communication to the sun. He portrayed communication as emitting light and illumination.

When the expressions containing the metaphors, which formed the emotion category, were reviewed, it was seen that communication resembled happiness, mystery, love, savior, imagination, solidarity and getting along for students. It can be said that communication was perceived as a necessity for sharing good or bad emotions. Quotes from students' written and visual expressions were included so that the characteristics of this category could be understood.

"Communication is like a savior. For example, we have an emergency, we can call and talk to someone, or if we are offended by a friend due to a wrong issue, we can talk to him and fix this issue." (S78-M)

"Communication is like love since we show our love by drawing pictures, singing and watching movies." (S38-F)

"Communication is like happiness since we can reach our beloved ones freely and share our happiness and sadness with them even if we are at another end of the world." (S42-F)

Figure 5. Sample of student image belonging to emotion category (S16-M)

Figure 6. Sample of student image belonging to emotion category (S11-F)

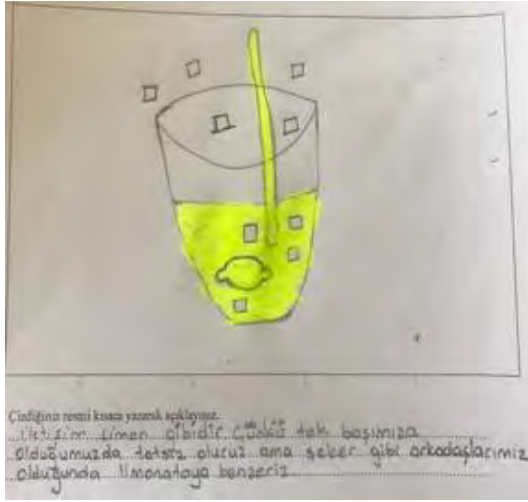
The student coded as S16 illustrated communication with a bird carrying a letter in its beak in Figure 5. He stated that we can freely deliver all our emotions to people living anywhere in the world. The student coded as S11 pictured communication with two smiling friends in Figure 6. She explained communication with a feeling of happiness.

When the expressions containing the metaphors, which formed the food category, were reviewed, it was seen that communication resembled a hamburger, lemon, sugar and food for students. When these metaphors are examined, it can be said that communication was perceived as necessary and positively in order to enable diversity. Quotes from students' written and visual expressions were included so that the characteristics of this category could be understood.

"Communication is like food since we create our friendship environment by communicating the same way we cook by bringing different ingredients together." (S64-M)

"Communication is like lemon since we are unpleasant when we are alone, but we resemble lemonade when we have friends like sugar." (S33-M)

"Communication is like a hamburger since the more diverse ingredients are, the more delicious it becomes. The communication accomplished by many sense organs of ours will be better." (S2-M)

Figure 7. Sample of student image belonging to food category (S33-M)

Figure 8. Sample of student image belonging to food category (S2-M)

In Figure 7, the student coded as S33 likened communication to lemonade consisting of lemon and sugar by depicting that the individual would be unhappy or lonely when alone, but would be happy or pleasant when there are friends around.

The student coded as S2 depicted communication in Figure 8 by likening it to a hamburger. The hamburger with various ingredients in the picture is depicted with the senses of sight, touch, smell and taste. Thus, it can be thought that he emphasizes different types of communication.

When the expressions containing the metaphors, which formed the existence category, were reviewed, it was seen that communication resembled life, friends, society, children, everything and people for students. It can be said that communication was perceived as existence so that people could interact and survive. Quotes from students' written and visual expressions were included so that the characteristics of this category could be understood.

"Communication is like life since we can live by texting or touching animals when we do not speak." (S44-F)

"Communication is like a child since we will cry and be sad if we don't use it properly. If we use it properly, we will laugh and be successful. The child sees the life depending on how he grows up." (S63-M).

"Communication is like shaping the life since it is like we are writing with a pencil when we talk to people. When we sing and make jokes, it is like we are writing with coloring pencils." (S68-F)

Figure 9. Sample of student image belonging to existence category (S68-F)

Figure 10. Sample of student image belonging to existence category (S10-F)

The student coded as S68 emphasized vitality in communication by depicting that singing colors communication in Figure 9. In Figure 10, the student coded as S10 depicted different types of creatures communicating with each other using their own speech styles, and likened communication to speaking in order to exist.

When the expressions containing the metaphors, which formed the tool/mediator category, were examined, communication resembled a telephone, pencil, book, cable, technology, prose, correspondence, talk, bond-connection, bead-thread, electricity, teleportation, theater, play, football, expression, basic need, explanation, picture and conversation for students. It can be said that communication was perceived as socialization, getting along and correspondence by the students. Moreover, it can be concluded that the messages to be transmitted spread in various ways. Quotes from students' written and visual expressions were included so that the characteristics of this category could be understood.

"Communication is like a bead and thread since the bead will not be strung on the thread if the bead and the thread do not have proper communication. Just like people. We cannot get along with people if we have wrong communication." (S25-F)

"Communication is like electricity since news spreads quickly and never disappears, all of the messages we transmit are accumulated in the space." (S20-F)

"Communication is like a cable since the weight of a word or sentence you hear changes according to how rough it is, depending on where it is transmitted." (S35-F)

The student coded as S35 emphasized the importance of the words we use when speaking by depicting the communication as a cable, according to the polite / roughness of the words used in Figure 11. The student coded as S3 emphasized the importance of speaking in communication by depicting that we can solve problems by talking in Figure 12.

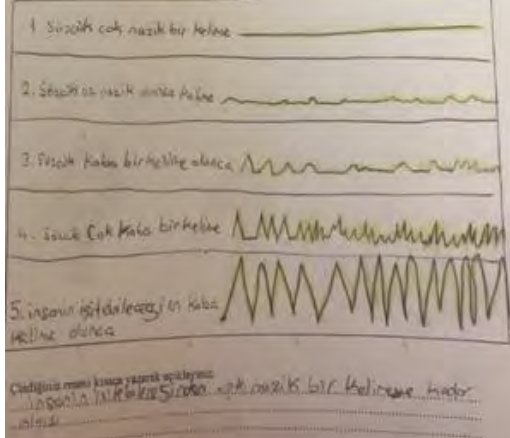

Figure 11. Sample of student image belonging to tool/mediator category (S35-F)

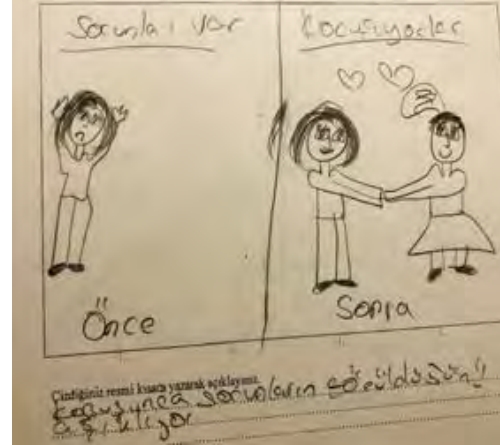

Figure 12. Sample of student image belonging to tool/mediator category (S3-M)

Discussion, Conclusion and Implications

Based on the findings obtained from the question regarding the way the students prefer to communicate in, which is one of the sub-objectives of the research, the students prefer more than one communication channel, but mostly verbal communication and visual communication at the very least. In the other question, where the students were requested to explain the communication with a picture, they drew people talking with each other and telephones. In the context of these two findings, it is understood that the students understood verbal communication when communication was mentioned, and for this, they preferred telephone and face-to-face communication as a tool. Furthermore, it is seen that the written and visual findings are consistent with one other. When the findings are examined, the "tools/mediator (f=43)" category, which has the highest frequency among the categories, shows that students perceived communication as a tool and this matches with the findings related to the sub-objectives of the research.

On the basis of the findings of the research, it is observed that the students give importance to communication. This finding is similar to the study conducted by Bozkurt and Çakır (2016). In their research, Bozkurt and Çakır (2016) investigated the 21st century skill levels of secondary school students according to the grade and gender variables and concluded that students had a good level of learning, active learning, collaboration and communication and problem-solving skills. Again, in a research on the skills of having the National Education Technology Standards, Yıldırım (2013) discovered that students had a moderate level of communication and collaboration skills. In their research on the relationship between critical thinking and communication skills of the secondary school students, Köksal and Çoğmen (2018) also revealed that the communication skills of secondary school students were high, however, their communication skills declined as the grade increased. When the visual and written metaphors of the study group are viewed, it can be concluded that this skill is developed with the achievements in primary education, because the students have been found to give importance to listening while expressing their emotions and thoughts. This proves that the communication skill, which is common in almost all the studies conducted on what the 21st century skills should be, can be taught to students. On the other hand, the communication skill is defined as expressing oneself with not only verbal but also written and non-verbal communication forms (MoNE, 2018; Partnership for 21st Century Learning; Sarkın, 2012; Tuncel, 2009; Trilling & Fadel, 2009). When evaluated in this aspect, it is seen that it is necessary to improve the students' skills of using written and non-verbal communication forms. A new question content, which aims at measuring collaborative problem-solving based on PISA, is presented as an example in the assessment of the students' communication performance. In the sample question from PISA 2015, students try to solve a problem by effectively communicating with their group friends in the computer environment. The group leader builds consensus with the team members to

ensure that the problem is understood in a common way. Additionally, feedback is given on the screen with respect to the results of the student's trials. Students can also be given the opportunity to learn, via talking and telephone, which has a high frequency in their perception of communication. Hence, students' skills to express themselves in different forms can be improved. The fact that the study was executed with 5th and 6th grade students and these students had not yet taken the course of "Communication and Presentation Skills" can be thought to have caused such a result. In other words, inclusion of the course in curricula has been considered as a positive situation. However, teaching methods and techniques also differ due to the increase in the achievements and skills expected from students together with technological advancements. In parallel with the technological developments, it is believed in this research that the high level of both "talking" and "telephone" metaphors created both in written and visually related to communication and the activities in the course books prepared by the MoNE contribute and will contribute to the improvement of the communication skills of the students thanks to tools such as computers, phones and tablets. In this context, working spaces, where students can work in collaboration, will be created, allowing students to use different communication channels.

This research was carried out with secondary school students who had not yet taken the "Communication and Presentation Skills" course and studied in a private school. It is recommended to conduct the study in all the grades of the secondary schools and in state schools and to make comparisons for obtaining more comprehensive data. As obtained in the research, the metaphors created by the fifth and sixth-grade students can be seen as important signs to understand the positive and negative effects of communication on students. In future studies, contribution can be made to the literature by reviewing the relationship between the communication skill and different variables. Based on the findings obtained from the question regarding the way students prefer to communicate in, which is one of the sub-objectives of the research, students prefer more than one communication channel, but mostly verbal communication and visual communication at the very least. In the other question, where students were requested to explain the communication with a picture, they drew people talking with each other and telephones. In the context of these two findings, it is understood that the students understood verbal communication when communication was mentioned, and for this, they preferred the telephone and face-to-face communication as a tool. Furthermore, it is seen that the written and visual findings are consistent with one other. When the findings are examined, the "tools/mediator (f=43)" category, which has the highest frequency among the categories, shows that students perceived communication as a tool and this matches with the findings related to the sub-objectives of the research.

On the basis of the findings of the research, it is observed that students give importance to communication. This finding is similar to the study conducted by Bozkurt and Çakır (2016). In their research, Bozkurt and Çakır (2016) investigated the 21st century skill levels of secondary school students according to the grade and gender variables and concluded that students had a good level of learning, active learning, collaboration and communication and problem-solving skills. Again, in a research on the skills of having the National Education Technology Standards, Yıldırım (2013) discovered that students had a moderate level of communication and collaboration skills. In their research on the relationship between critical thinking and communication skills of the secondary school students, Köksal and Çöğmen (2018) also revealed that the communication skills of secondary school students were high, however, their communication skills declined as the grade increased. When the visual and written metaphors of the study group are viewed, it can be concluded that this skill is developed with the achievements in primary education, because the students have been found to give importance to listening while expressing their emotions and thoughts. This proves that the communication skill, which is common in almost all the studies conducted on what the 21st century skills should be, can be taught to students. On the other hand, the communication skill is defined as expressing yourself with not only verbal but also written and non-verbal communication forms (MNE, 2018; Partnership for 21st Century Learning; Sarkin, 2012; Tuncel, 2009; Trilling & Fadel, 2009). When evaluated in this aspect, it is seen that it is necessary to improve the students' skills of using written and non-verbal communication forms. A new question content, which aims at measuring collaborative problem-solving based on PISA, is

presented as an example in the assessment of the students' communication performance. In the sample question from PISA 2015, students try to solve a problem by effectively communicating with their group friends in the computer environment. The group leader builds consensus with the team members to ensure that the problem is understood in a common way. Additionally, feedback is given on the screen with respect to the results of the student's trials. Students can also be given the opportunity to learn, via talking and telephone, which has a high frequency in their perception of communication. Hence, students' skills to express themselves in different forms can be improved. The fact that the study was executed with 5th and 6th grade students and these students had not yet taken the course of "Communication and Presentation Skills" can be thought to have caused such a result. In other words, inclusion of the course in curricula has been considered as a positive situation. However, teaching methods and techniques also differ due to the increase in the achievements and skills expected from students together with technological advancements. In parallel with the technological developments, it is believed in this research that the high level of both "talking" and "telephone" metaphors created both in written and visually related to communication and the activities in the course books prepared by the Ministry of National Education (MNE) contribute and will contribute to the improvement of the communication skills of the students thanks to tools such as computers, phones and tablets. In this context, working spaces, where students can work in collaboration, will be created, allowing students to use different communication channels.

This research was carried out with secondary school students who had not yet taken the "Communication and Presentation Skills" course and studied in a private school. It is recommended to conduct the study in all the grades of the secondary schools and in state schools and to make comparisons for obtaining more comprehensive data. As obtained in the research, the metaphors created by the fifth and sixth-grade students can be seen as important signs to understand the positive and negative effects of communication on students. In future studies, contribution can be made to the literature by reviewing the relationship between the communication skill and different variables.

Turkish Version

Giriş

Dönüşen ve gelişen bilim ve teknoloji ile birlikte ülkelerin izledikleri eğitim politikaları değişmektedir. Eğitim-öğretim sisteminin önemli parçasını oluşturan öğrenci ve öğretmenler de dönüşümü ilk deneyimleyen bileşenlerdir. Öğrencilerin günlük yaşamlarını kolaylaştırmak, onları iş hayatına hazırlamak eğitimin temel amaçlarındandır. Özellikle günümüzde teknolojiye yaşanan hızlı gelişimler öğrenme ortamlarını etkilemekte ve değiştirmektedir. İnternet, sosyal ağlar gibi uygulamalar öğrencilerin iletişim biçimlerinin farklılaşmasına yol açarken ideal öğrenme ortamının değiştiğine işaret etmektedir. Yirmibirinci yüzyıl bilgi ve iletişim teknolojileri önceki dönemlerden farklı olarak çok kültürlü toplumları bir araya getirmeyi başarmış, bilgiye ulaşmanın kolaylaşması, bilgi çeşitliliğindeki artış ile beklentileri değiştirmiştir. Farklılaşan çağın gereği beklentilerle birlikte teknolojik ve bilimsel ilerlemelerde görülen hızlı değişim ve bireylerin bu farklılıklara uyum sağlayabilmeleri amacıyla nasıl bir yol izleneceği tartışılmaktadır. 21. yüzyılda ne tür beceriler kazanmış kişilere ihtiyaç olacağını belirlemeye ilişkin araştırmalar, çok sayıda ülkenin kalkınma stratejilerinde önemli bir yere sahip olmuştur (Richens & McClain, 2000; Roulis, 2004; Şahin, 2010; Cited by: Dağhan et al., 2017). 2003 yılında Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (The North Central Regional Educational Laboratory-NCREL) iki yıllık bir çalışma sonunda 21. yüzyıl becerilerini küreselleşme ve dijital çağın ışığında dijital çağ okuryazarlığı, etkili iletişim, yüksek verimlilik, yaratıcı düşünme olarak belirlemiştir (as cited in Karakaş, 2015). 2007 yılında Amerikan Kolej ve Üniversiteler Derneği 21.yüzyılda üniversite mezunlarının sahip olması gereken becerileri kişisel ve sosyal sorumluluk, insan kültürleri, fiziksel dünya literatürü, bütüncül öğrenme çerçevesinde sınıflandırmıştır. Ulusal Araştırma Konseyi, 2005 yılında çeşitli atölye çalışmaları sonucunda 21.yüzyıl becerilerini bilişsel beceriler, kişilerarası beceriler, içsel-özel beceriler olarak belirlemiştir. 21.Yüzyıl Becerilerinin Değerlendirilmesi ve Öğretilmesi Grubu, bu becerileri düşünme yolları, yaratıcılık ve yenilik, çalışma yolları, çalışma için araçlar, dünyada yaşam çerçevesinde sınıflandırmıştır (as cited in Karakaş, 2018). 21.Yüzyıl Beceri Ortaklığı yine kapsamlı bir çerçeve oluşturarak öğrenme ve yenilenme yetkinlikleri, bilgiyi, ve teknolojiyi kullanabilme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri konuları altında üniversite ve iş yaşamı için 21.yüzyıl becerilerinin neler olması gerektiğini belirtmiştir (Göksun & Kurt, 2017; Karakaş, 2018; Trilling & Fadel, 2009; Yalçın, 2018). OECD (2018)'nin hazırladığı bir raporda 2030 yılında günümüzde olan bazı mesleklerin kaybolmuş olacağı, bu sebeple öğrencilere günümüzle ilgili bilgi aktarmaktan ziyade geleceğe dönük olarak kendilerini hazırlamaları gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilerin farklı becerileri kazanmaları gerektiği, aksi takdirde ülkelerin küresel ekonomide rekabet edemeyeceği belirtilmiştir (OECD, 2018; Wagner, 2008). 21. yüzyıl becerilerine yönelik yapılan çalışmalar; üst düzey düşünme (problem çözme, karar verme, eleştirel düşünme vs.), yenilikçilik, yaratıcılık, işbirliği ve iletişim becerileri, dijital çağ okuryazarlığı, gönüllülük esaslı çalışmalar, yaşam boyu öğrenme, kişisel ve sosyal sorumluluk gibi becerilerin bireylere kazandırılması konusunda vurgular yapmaktadır (Bozkurt & Çakır, 2016). Kişilerin eğitim ve çalışma hayatındaki rekabet ve farklılıklara adapte olabilmeleri ve başarılı olmaları için beklenen 21. yüzyıl becerilerinin eğitimin ilk kademelerinde kazandırılması, öğrencilerin farklı becerilerle donatılmış biçimde yetiştirilmesi açısından önemli görülmektedir.

21.yüzyılda geleneksel eğitim anlayışından farklılaşarak değişen ve gelişen eğitim ihtiyaçları neticesinde Türk eğitim sistemi öğretim programlarında öğrencilere kazandırılmak istenilen beceriler değişmiştir. Öğrencilerden değerlerine sahip çıkan ancak günümüz ve geleceğin ihtiyaçlarını karşılayabilecek yetkinlik ve yeterliklerde yetişmesi beklenmektedir. Bu bağlamda, ilköğretim ve ortaöğretim programlarında Türkiye Yeterlikler Çerçevesi adı altında sekiz temel yetkinlik belirlenmiştir (MEB, 2018). Bu yetkinliklerden biri de iletişimdir. İletişim hem anadilde hem de yabancı dillerde iletişim becerileri olarak ifade edilmiştir (MEB, 2018). Öğretim programlarında iletişim; ana ve yabancı dillerde duygularını, düşüncelerini, kavram ve olguları, olayları okuma, dinleme, konuşma, yazma ve her türlü

sosyal çevrede dilsel etkileşimde bulunma olarak tanımlanmıştır (MEB, 2018). Bu doğrultuda iletişim becerisi; sözlü, yazılı ve sözsüz iletişim becerilerini farklı şekillerde ve anlamlarda anlatma, farklı alanlarda dinamik biçimde iletişim kurma, aktif bir dinleyici olma şeklinde anlatılmıştır (Partnership for 21st century learning; Trilling & Fadel, 2009). 21. yüzyıl becerileri ile öğretim programlarında yer alan iletişim becerisinin tanımlarına bakıldığında öğrencilerden beklenen yeterliklerin birbirine oldukça yakın olduğu anlaşılmaktadır. Literatürde yapılan tanımlamalara bakıldığında da iletişim için birbirine yakın tanımların olduğu görülmektedir. Tuncel (2009) iletişimi kişiler ve toplum arasında duyguların, düşüncelerin iletimini görüntü, simge, yazı, söz, el, kol hareketleri gibi araçlarla hedefe ulaştıran bir etkileşim süreci olarak tanımlamıştır. Sarkin (2012) tarafından bilgilerin ve düşüncelerin farklı yollarla hedefe aktarılması olarak iletişim tanımlanmıştır. Anadilde ve yabancı dillerde iletişim, etkili iletişim, dijital iletişim gibi sınıflandırmaları ve tanımlamaları yapılan iletişim olgusunun günümüz ve gelecek dünyasındaki önemi toplumlar tarafından vurgulanmış ve öğretim programları ya da çeşitli kanallar yoluyla bu becerinin öğrencilerde bulunması gerektiği net bir şekilde ifade edilmiştir. Bununla beraber iletişim tanımlarında belirtilenler öğrencide görülmesi beklenen özelliklerdir; ancak öğrencilerin iletişim denildiğinde ne anladıklarına bakılması da yeterliklerin kazandırılabilmesi açısından önemli bir durum olarak görülmektedir. Bu araştırma kapsamında cevabı aranmakta olan temel sorun iletişimin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ortaya konabilmesidir. Böylelikle öğretim programlarında yer alan ve 21.yüzyıl becerisi olarak ifade edilen iletişim yeterliklerinin öğrenciler için ne ifade ettiği, kullandıkları metaforlar sayesinde var olan ve olması beklenen iletişim algıları arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri gösterilebilecektir.

Rastgele bir durumun veya kavramın başka bir kavram vasıtasıyla anlaşılması, deneyimlenmesi olarak anlamlandırılan metaforlar Aristo'dan günümüze kadar kullanılmaktadır (Lakoff & Johnson, 1980). Metaforlar, araştırma yapan kişilerin farkında olunan ya da tahmin edilen gerçeklerin ard alanındakileri görmeleri, ayrıntıların farkına varmalarını sağlamaktadır (Alger, 2009; Kadunz & Straber, 2004; Morgan, 1998). Benzerliği olmayan iki durum arasında bağ kurularak, var olan zihinsel şema başka bir şema olarak iletilir (Saban, 2008). Shuell (1990) tarafından "Eğer bir resim 1000 kelimeye bedelse, bir metafor da 1000 resme bedeldir" şeklinde önemi vurgulanan metaforlar eğitimcilerin kendi uygulamalarını anlama ve açıklamalarındaki güce vurgu yapmaktadır (Saban, 2008). Bir başka yararı da birçok ham verinin, bilginin toplanması, yorumlanması, aktarılması gibi günlük olayları anlaşılabilir kılmayı sağlayabilmesidir (Erdem & Şatır, 2000).

Türk eğitim sistemi öğretim programları incelendiğinde temel yeterlik olarak kazandırılmak istenen iletişim yetkinliğinin ortaokul düzeyinde "İletişim ve Sunum Becerileri" dersi olarak verildiği görülmektedir (MEB, 2018). Bu ders ortaokul 7. ve 8. sınıflarda seçmeli ders seçeneğinde bulunmaktadır. Araştırma kapsamında da ortaokul 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin iletişim olgusunu nasıl algıladıkları araştırılmıştır. Bu olguyu sözel ve görsel olarak ifade etmeleri istenmiştir. Böylelikle öğrencilerin dersi almadan önceki algıları ortaya konabilecek ve öğrencilere kazandırılması gereken becerilerin neler olduğuna dair görüş belirtilebilecektir.

Yukarıda bahsedilenler doğrultusunda araştırmanın amacı; 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin "iletişim" olgusuna yönelik algılarının metaforlarla ifade edilmesi şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır: Öğrencilerin;

1. Kendilerini en iyi ifade ettikleri iletişim kanalı hangisidir?
2. İletişim olgusuna yönelik yazılı ve görsel metaforları ve bu metaforların kategorik grupları nelerdir?

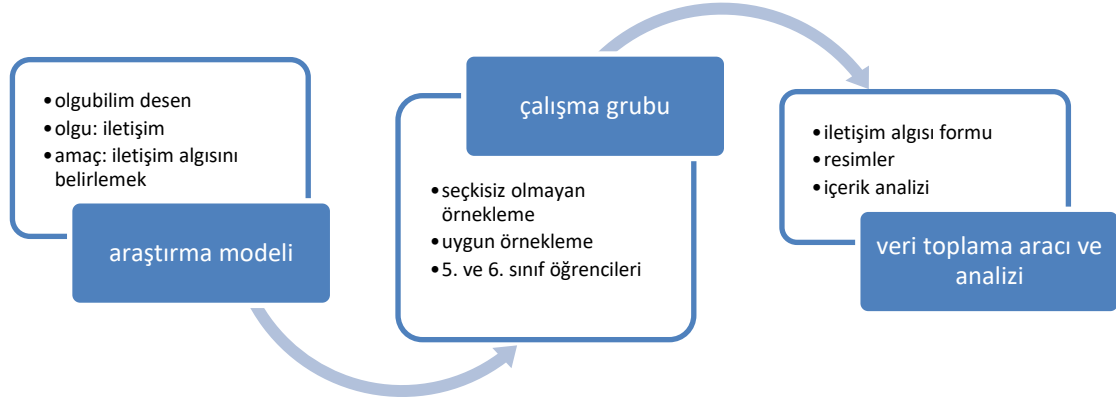
Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı ile tasarlanmış olup olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilimde bireylerin bir olguyu nasıl deneyimledikleri hakkındaki benzerlikler araştırılarak zengin içerikli ve dolaylı

deneyimlerin raporlanması amaçlanmaktadır (Creswell, 2012; Patton, 2002). Olgubilimde “Araştırılan olguya ait yaşanan deneyimin anlamı, yapısı ve özü nedir?” temel sorusuna yanıt aranmaktadır (Husserl, 2012). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre; bilinen ancak tam olarak kavranamayan olguları araştırmayı amaçlayan desende; kavramların, algıların, yönelimlerin araştırılması uygundur. Araştırma kapsamında izlenen yöntem süreci Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırma yöntemi süreci.

Çalışma Grubu

2018-2019 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde İstanbul ilinde bulunan bir özel okulda 5. ve 6. sınıfta öğrenim gören 80 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Olgubilim deseni veri kaynağı, odaklanan olgu ile doğrudan deneyimlerini aktarabilen bireyler veya gruplar olmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Öğrencilerin “İletişim ve sunum becerileri” dersini 7. ve 8. Sınıflarda almalarından dolayı programda yer alan iletişim becerilerinin nasıl algılandığının belirlenmesi amacıyla 5. ve 6. sınıflar çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Öğrencilerinin iletişim konusunda doğrudan yaşantıya sahip olmaları ve farklı gruplar arasındaki benzer noktaları belirleyebilmek amacıyla ortaokulun ilk iki kademesi ile çalışılmıştır. Araştırmada maksimum çeşitlilik sağlamak amacıyla farklı sınıf türü ve cinsiyetten veri toplanmıştır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 44’ü kız, 36’sı erkektir. Çalışma grubunu oluşturan 50 öğrenci 5. sınıf, 30 öğrenci ise 6. sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrenci grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Uygun örnekleme, çoğu zaman araştırmacının zaman, işgücü gibi sınırlı durumlar nedeniyle diğer örneklem yöntemlerinden yararlanılamadığı durumlarda tercih edilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Uygun örneklemede, ihtiyaç duyulan büyüklükteki grup belirlenene kadar en ulaşılabilir olan cevaplayıcılardan başlanarak örneklem oluşturulur (Büyüköztürk, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2010). Bu çalışmada da; araştırma sorularının yanıtı olabilecek durumlar tekrar etmeye başlayınca kadar veri toplama aracı uygulanmış ve çalışma grubunun büyüklüğüne karar verilmiştir. Veri toplama araçları bir araya getirilerek kitapçık haline getirilmiştir. Kitapçıkta araştırmanın amacına, araştırmacılarla ilgili kısa bilgilere, verilerin kimseyle paylaşılmayacağı sadece araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılacağına ve ölçme araçlarına ait yönergelerle ilgili bilgiler bulunmaktadır. Kitapçık basılı hale getirilmiş aynı zamanda Google Formlar aracılığıyla elektronik bir form oluşturulmuştur. Veriler, araştırmacıların çevresinde olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü evli bireylerden toplanmıştır. Araştırmacı görüşebildiği evli bireylerle bizzat elden veri toplanmasını gerçekleştirmiştir. Uzakta olan ve görüşme imkânı olmayan evli bireylerle elektronik form eposta veya cep telefonu mesajıyla paylaşılmıştır. Toplamda 585 evli bireye ulaşılmış ancak eksik ve hatalı doldurulmadan dolayı 35 veri araştırmaya dahil edilememiştir. Araştırmaya dahil edilen verilerin 310’u elektronik ortamdan 240’i elden toplanmıştır. Bireylerin veri toplama araçlarını doldurmaları yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

Verilerin Toplanması

Araştırmacılar tarafından, 5. ve 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin iletişim olgusuna ilişkin algılarını belirlemek için iki kısımdan oluşan “İletişim Algısı Formu” hazırlanmıştır. İletişim Algısı Formu (EK1) oluşturulurken üç ölçme ve değerlendirme uzmanından görüş alınmış ve öneriler doğrultusunda form düzenlenmiştir. İletişim Algısı Formu’nun düzenlenme aşamasında çalışma grubuna benzer bir grupta deneme uygulaması da yapılmış, gelen yanıtlar incelenerek forma son hali verilmiştir. Oluşturulan formun ilk bölümünde “İletişim ... gibidir. Çünkü ...” ifadesi yer almaktadır. Buradaki ifadelerin öğrenciler tarafından tamamlanması ve benzetme nedenlerini açıklamaları istenmiştir. Dolayısıyla metafor olgusu ile metaforun kaynağı arasındaki bağın kurulması gerekçeler incelenerek sağlanmıştır. Formun ikinci bölümünde ise öğrencilerden iletişimle ilgili benzetimlerini yansıtan resim çizmeleri ve çizdikleri resmin gerekçesini açıklamaları istenmiştir.

Bu bağlamda öğrencilerin iletişimi nasıl algıladıkları, çizimleri ve çizimlerinin altına yazdıkları ifadelerin birlikte incelenmesiyle sağlanmıştır. Ayrıca formda öğrencilere kendilerini en iyi ifade ettikleri iletişim kanalının hangisi olduğu da sorulmuştur. Araştırma kapsamında daha derinlemesine betimlemeler elde edebilmek ve karşılaştırma yapabilmek için öğrencilerin yazılı anlatımları, çizdikleri resimler ve tercih ettikleri iletişim kanalı cevaplarından yararlanılmıştır. Uygulama aşamasında öğrencilerden öncelikle formun ilk bölümünü daha sonra ikinci bölümü oluşturan resim çizmeyi tamamlamaları istenmiştir. Öğrenciler yazılı ifadeleri ve çizimleri bir ders saatinde (40dk) tamamlamışlardır.

Verilerin Analizi

Araştırmada öğrencilerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizinin amacı, çalışılan konunun anlaşılması ve o konu ile ilgili bilgi edinilmesidir (Weber, 1990). İçerik analizi ele alınan olguya odaklanılması ve metin içindeki hem açık, belirgin hem de gizli içeriğin incelenmesi olarak bilinir. İçerik analizinde amaç; içeriğin ortaya çıkarılması için birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalarla sınıflandırarak bir araya toplamak ve bu sınıflandırmaları anlamlı olarak raporlayarak okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Ortaokul 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin iletişim olgusuna ilişkin algılarının belirlenmesi sürecinde: isimlendirme (etiketleme), eleme, kategori oluşturma, verilerin geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması, frekansların hesaplanması ve yorumlama aşamaları izlenmiştir.

İsmlendirme (etiketleme) aşaması: Araştırma kapsamında geliştirilen form aracılığıyla öğrencilerin ürettikleri sözlü metaforlar toplanmış ve alfabetik sıraya göre MS Excel 2007 paket programına kod olarak aktarılmıştır. Ham veriler formun iki bölümünde birlikte incelenmiş, mantıksal olarak desteklenmeyen metaforlar veri setinden çıkarılmıştır. Ayrıca formu eksik tamamlayan öğrencilerin verileri de dikkate alınmamıştır.

Eleme aşaması: İletişim olgusuna yönelik toplanan ham veriler incelenerek metaforlar arasında benzerlikler belirlenmiştir. Her öğrencinin anlamlı ve tutarlı bir metafor oluşturup oluşturmadığı yaptıkları açıklamalar ve çizdikleri resimlerle birlikte araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Eleme aşamasında öğrencilerin yapılandırmadıkları ya da formun görsel ve sözel bölümleri ile ilişki kurmadan oluşturdukları metaforlar analiz kapsamından çıkarılmıştır. Geriye kalan 80 adet yazılı ve görsel metaforun bulunduğu ham veriler kategori oluşturma aşamasında incelenmiştir.

Kategori oluşturma aşaması: Araştırmacılar bu aşamada elde ettikleri bilgileri detaylı inceleyerek anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne ifade ettiğini anlamaya çalışmışlardır. Kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan iletişim olgusuna yönelik metaforlar, araştırmacılar tarafından genel olarak isimlendirilmiştir. Kategorilerin bir kısmı doğrudan öğrencilerin yanıtladığı formdan oluşturulmuş bir kısmı ise nelerden bahsettikleri çıkarsanarak oluşturulmuştur. İsmlendirme yapılırken genel bir kavramsal yapı kullanmaya dikkat edilmiş, tüm metaforları kapsayacak nitelikte olmasına ve

grupların kapsamlarının birbirini ile çakışmamasına dikkat edilmiştir. Böylece iletişim olgusuna yönelik veriler, Şekil 2’de belirtilen beş kategori altında toplanmıştır.

Şekil 2. İletişim algısına yönelik oluşturulan kategoriler.

Şekil 2’de belirtildiği gibi öğrencilerin iletişim olgusuna yönelik algıları doğa, duygu, yiyecek, varoluş, araç/aracı biçiminde adlandırılmıştır. Adlandırma yapılırken metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki dikkate alınmıştır.

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması aşaması: Öğrencilerin iletişime ilişkin yazdıkları metinlerin ve çizdikleri resimlerin çözümlenmesinde her bir araştırmacı kendi oluşturduğu Excel tablosunda içerik analizinin bahsedilen ilk üç aşamasını ayrı ayrı gerçekleştirmiştir. Araştırmacılar tarafından formlara verilen sıra numaraları aynı olmak koşuluyla iletişim olgusuna yönelik metaforlara ilişkin kodlar belirlenmiştir. Metaforlara verilen kodlara bağlı olarak kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin geçerliğini sağlamak için ayrıntılı betimlemelerden yararlanılmış, öğrencilerin çizimleri ve çizimlerine ait açıklamalar da metaforlarla birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmacılar dışında bir uzman incelemesine başvurulmuş, elde edilen metaforların anlamlı kategoriler altında listelenip listelenmediği sorulmuştur (Cresswell, 2012). Yapılan kodlamalar ve oluşturulan kategoriler araştırmacıların ve uzmanın bir araya gelmesiyle karşılaştırılmış ve farklı düşünülen kodlamalar hakkında tartışılarak uzlaşma sağlanmıştır. Araştırmada kodlayıcı sayısının tek sayı olmasına dikkat edilmiş ve uzlaşmanın sağlanmadığı kodlamalarla ilgili çoğunluğun karar verdiği kodlamada nihai karar verilmiştir.

Verilerin güvenilirliği için araştırmacılar ve bir ölçme değerlendirme uzmanı kendi kategorilerini oluşturmuşlar ve aradaki uyuma bakılmıştır. Araştırma verilerinin güvenilirliği Miles ve Huberman’ın (1994) formülünden (Güvenirlik Formülü = Görüş birliği/Görüş birliği+Görüş ayrılığı) yararlanılarak $(74/74+6)$ benzerlik katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır. Formülden elde edilen sonuca göre; araştırmacıların değerlendirmeleri arasında %93.00 oranında bir uzlaşma (güvenirlik) sağlanmıştır. Araştırmada kodlayıcılar arasındaki uyum katsayısının yüksek olması sonucunda bulguların frekans değerleri hesaplanmış ve raporlama aşaması tamamlanmıştır.

Bulgular

Araştırma bulguları, araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak öğrencilerin duygu ve düşüncelerini en iyi şekilde ifade ettikleri iletişim kanalı bulguları ve yazılı, görsel metaforlara ilişkin bulgular şeklinde sunulmuştur.

Araştırma verilerine göre öğrencilerin iletişim olgusuna yönelik, kendilerini en iyi ifade ettikleri iletişim kanalı MEB ortaöğretim kitabında belirtilen başlıklar olarak dört kategoride incelenmiştir. İletişim kanalları kategorisi ve her bir kategoriye ait tercih edilme sıklıkları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.
Öğrencilerin Tercih Ettikleri İletişim Kanalları ve Frekans Değerler.

Kategori	(f)
Söz	58
Yazı	31
Görsel	33
Beden	39
Hepsi*	6

*öğrenciler birden fazla işaretleme yapabilmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde öğrenciler tarafından en çok tercih edilen kategoriler sırasıyla sözlü (f=58), beden (f=39), görsel (f=33), yazılı (f=31) iletişim kanalıdır. Öğrenciler genel olarak birden fazla iletişim kanalı tercih etmiştir. İlgili kategorilerden hepsini işaretleyen öğrenci sayısı ise en azdır (f=6). Ayrıca öğrencilerin iletişim kurarken birden fazla iletişim kanalını tercih ettikleri de Tablo1’de görülmektedir.

Öğrencilerin iletişim olgusuna yönelik anlatımlarında kullandıkları çok sayıdaki yazılı metafor beş farklı kategoriye ayrılmıştır. Kategoriler, metaforlar ve her bir kategoriye oluşturan metaforların belirtilme sıklıkları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.
Kategorileri Oluşturan Metaforlar ve Frekans Değerleri.

Kategori	Metafor	Metafor sayısı (f)
Doğa	su(f=2), gökyüzü(f=1), güneş(f=1), bulut(f=1), ses(f=1), yankı(f=1)	7
Duygu	anlaşma(f=5), yardımlaşma(f=1), hayal(f=1), mutluluk(f=3), gizem(f=1), sevgi(f=1), kurtarıcı(f=1)	13
Yiyecek	hamburger(f=1), limon(f=1), şeker(f=1), yemek(f=1)	4
Varoluş	hayat(f=5), arkadaş(f=2), her şey(f=2), insan(f=2), toplum(f=1), çocuk(f=1),	13
Araç/Aracı	konuşma(f=17), telefon(f=3), bağ(f=4), oyun(f=5), ifade(f=3), tiyatro(f=3), kalem(f=1), kitap(f=1), teknoloji(f=1), düzyazı(f=1), haberleşmek(f=1), elektrik(f=1), ısınlanma(f=1), resim(f=1)	43

Tablo 2 incelendiğinde en sık tekrar eden metafor kategorisi “Araç/Aracı” (f=43), en düşük sıklığa sahip metafor kategorisi ise “Doğa” (f=7)’dir. Kategorileri oluşturan metaforlara ait öğrencilerin kullandıkları ifadelerden örnekler aşağıda sıralanmıştır:

Doğa kategorisini oluşturan metaforları içeren anlatımlar incelendiğinde öğrencilerin iletişimi su, gökyüzü, güneş, bulut, ses ve yankıya benzettikleri görülmüştür. İletişimin yaşamın gerekliliği olarak algılandığına ve kişinin kurduğu iletişim kadar hayatta var olabildiğine vurgu yapılmıştır. Bu kategoriye ait özelliklerin anlaşılması amacıyla öğrencilerin yazılı ve görsel anlatımlarından alıntılara yer verilmiştir.

“İletişim su gibidir; çünkü birden konuşmaya başladığımızda düşündüğümüz her şeyi anlatmak için farklı duyu organlarımızı kullanırız.” (Ö21-K)

“İletişim güneş gibidir; çünkü insanı aydınlatır.”(Ö28-K)

“İletişim yankı gibidir; çünkü sesinizi duyurmak istediğinizde veya bir şey söylediğinizde ne kadar bağırırsanız o kadar cevap alabilirsiniz.”(Ö41-E)

Ö41 kodlu öğrenci Şekil 3'te bir kişi karşı tarafa ne söylese aynı şekilde cevap aldığını resmederek iletişimi yankıya benzetmiştir. Ö28 kodlu öğrenci Şekil 4'te salıncakta sallanan, yüzleri doğaya dönük iki kişi çizmiştir. Öğrenci iletişimi güneşe benzetmiştir. İletişimi ışık saçma ve aydınlatma olarak resmetmiştir.

Duygu kategorisini oluşturan metaforları içeren anlatımlar incelendiğinde öğrencilerin iletişimi mutluluk, gizem, sevgi, kurtarıcı, hayal, yardımlaşma, anlamaya benzettikleri görülmüştür. İletişimin iyi ya da kötü duyguların paylaşımı için gereklilik olarak algılandığı söylenebilir. Bu kategoriye ait özelliklerin anlaşılması amacıyla öğrencilerin yazılı ve görsel anlatımlarından alıntılara yer verilmiştir.

"İletişim kurtarıcı gibidir; çünkü mesela acil bir durumumuz var, onun için birini arayıp konuşabiliriz veya bir arkadaşımızla yanlış bir mesele yüzünden küstüyssek onunla konuşup bu meseleyi düzeltebiliriz." (Ö78-E)

"İletişim sevgi gibidir; çünkü resim çizerek, şarkı söyleyerek, film izleyerek sevgimizi gösteririz." (Ö38-K)

"İletişim mutluluk gibidir; çünkü dünyanın bir ucunda bile olsa sevdiğimizimize özgürce ulaşabiliriz, mutluluğumuzu ve üzüntümüzü paylaşabiliriz." (Ö42-K)

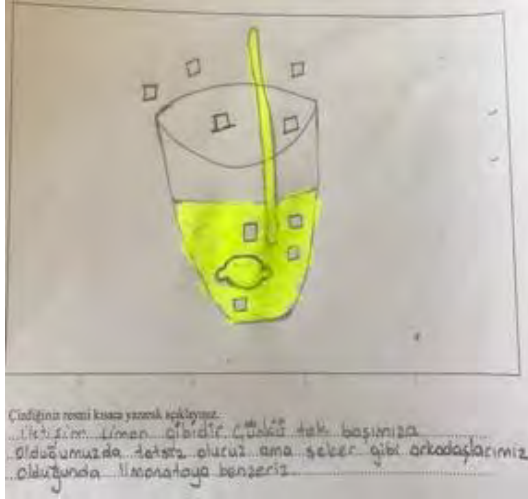
Ö16 kodlu öğrenci Şekil 5’te iletişimi gagasında mektup taşıyan bir kuşla resmetmiştir. Tüm duygularımızı özgür biçimde dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan kişilere ulaştırabileceğimizi belirtmiştir. Ö11 kodlu öğrenci Şekil 6’da iletişimi yüzleri gülen iki arkadaşla resmetmiştir. İletişimi mutluluk duygusu ile bağdaştırmıştır.

Yiyecek kategorisini oluşturan metaforları içeren anlatımlar incelendiğinde öğrencilerin iletişimi hamburger, limon, şeker ve yemeğe benzettikleri görülmüştür. Bu metaforlar incelendiğinde iletişimin çeşitlilik sağlamak için gerekli olduğu ve olumlu algılandığı söylenebilir. Bu kategoriye ait özelliklerin anlaşılması amacıyla öğrencilerin yazılı ve görsel anlatımlarından alıntılara yer verilmiştir.

“İletişim yemek gibidir; çünkü nasıl farklı malzemeleri bir araya getirip yemek yapıyorsak iletişim kurarak da arkadaş ortamımızı oluştururuz.”(Ö64-E)

“İletişim limon gibidir; çünkü tek başımıza olduğumuzda tatsız oluruz ama şeker gibi arkadaşlarımız olduğunda limonataya benzeriz.” (Ö33-E)

“İletişim hamburger gibidir; çünkü malzemeler ne kadar çeşitli olursa o kadar lezzetli olur. Bir çok duyu organımızla kurduğumuz iletişim daha iyi olur.”(Ö2-E)

Şekil 7. Yiyecek kategorisine ait örnek öğrenci görseli 1 (Ö33-E).

Şekil 8. Yiyecek kategorisine ait örnek öğrenci görseli 2 (Ö2-E).

Ö33 kodlu öğrenci Şekil 7’de birey, tek başına olduğunda mutsuz ya da yalnız olacağını ancak çevresinde arkadaşları olduğunda mutlu ya da keyifli olacağını resmederek iletişimi limon ve şekerden oluşan limonataya benzetmiştir. Ö2 kodlu öğrenci Şekil 8’de iletişimi hamburgere benzeterek resmetmiştir. Resimde içerisinde çeşitli malzemeleri bulunan hamburger görme, dokunma, koku, tat alma duyularıyla betimlenmiştir. Böylelikle, iletişimin farklı türlerine vurgu yaptığı düşünülebilir.

Varoluş kategorisini oluşturan metaforları içeren anlatımlar incelendiğinde öğrencilerin iletişimi hayat, arkadaş, toplum, çocuk, her şey ve insana benzettikleri görülmüştür. İnsanların etkileşim kurma, hayatta kalabilmeleri için iletişimin varoluş olarak algılandığı söylenebilir. Bu kategoriye ait özelliklerin anlaşılması amacıyla öğrencilerin yazılı ve görsel anlatımlarından alıntılara yer verilmiştir.

“İletişim hayat gibidir; çünkü konuşmadığımız zamanlarda mesajlaşarak ya da hayvanlara dokunarak yaşayabiliyoruz.” (Ö44-K)

“İletişim çocuk gibidir; çünkü onu doğru kullanmazsak ağlarız, üzülürüz. Doğru kullanırsak güleriz, başarılı oluruz. Çocuk nasıl büyürse hayatı öyle görür.” (Ö63-E).

“İletişim hayata şekil vermek gibidir; çünkü insanlarla normal konuştuğumuzda kurşun kalemle yazı yazmış gibi oluruz. Şarkı söylediğimizde, komiklik yaptığımızda ise renkli boya kalemleri ile yazmış gibi oluruz.”(Ö68-K)

Şekil 9. Varoluş kategorisine ait örnek öğrenci görseli 2 (Ö10-K)

Şekil 10. Varoluş kategorisine ait örnek öğrenci görseli 1 (Ö68-K)

Ö68 kodlu öğrenci Şekil 9’da şarkı söylemenin iletişimi renklendirdiğini resmederek iletişimde canlılığa vurgu yapmıştır.

Ö10 kodlu öğrenci Şekil 10’da farklı türdeki canlıların kendilerine özgü konuşma biçimlerini kullanarak birbirleriyle anlaştıklarını resmetmiş, iletişimi varolmak için konuşmaya benzetmiştir.

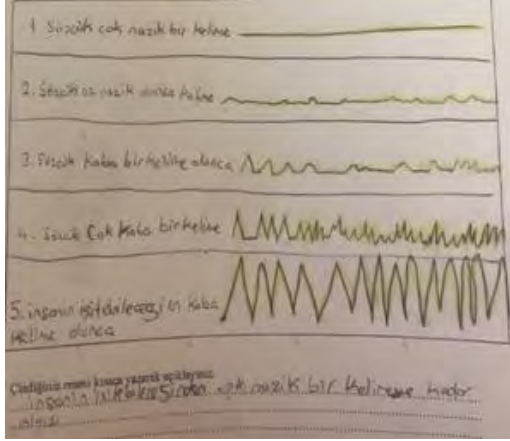
Araç/aracı kategorisini oluşturan metaforları içeren anlatımlar incelendiğinde öğrencilerin iletişimi telefon, kalem, kitap, kablo, teknoloji, düzyazı, haberleşmek, konuşmak, bağ-bağlantı, boncuk-ip, elektrik, ışınlanma, tiyatro, oyun, futbol, ifade, temel ihtiyaç, açıklama, resim ve sohbete benzettikleri görülmüştür. Öğrenciler tarafından iletişimin; sosyalleşme, anlaşma, haberleşme olarak algılandığı söylenebilir. Ayrıca iletilmek istenilen mesajların çeşitli şekillerde yayıldığı anlamına da ulaşılabilir. Bu kategoriye ait özelliklerin anlaşılması amacıyla öğrencilerin yazılı ve görsel anlatımlarından alıntılara yer verilmiştir.

“İletişim boncuk ve ip gibidir; çünkü boncuk ile ip düzgün iletişim kurmazsa boncuk ipten geçmez. Aynı insanlar gibi. Yanlış iletişim kurduğumuzda insanlarla anlaşamayız.”(Ö25-K)

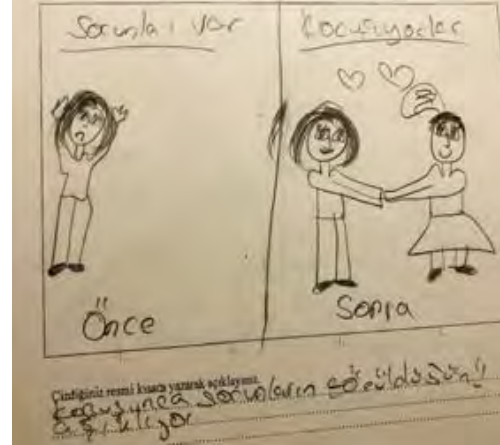
“İletişim elektrik gibidir çünkü bir haber hızla yayılır ve hiç kaybolmaz, ilettiğimiz mesajların hepsi uzay boşluğunda birikmekte.”(Ö20-K)

“İletişim kablo gibidir; çünkü işittiğin sözcüğün veya bir cümlenin size göre ağırlığı ne kadar kaba olduğuna göre iletildiği yere göre değişiyor.” (Ö35-K)

Ö35 kodlu öğrenci Şekil 11’de kullanılan sözcüklerin nazik/kaba olmasına göre iletişimi bir kablo olarak resmederek konuşurken kullandığımız kelimelerin önemine vurgu yapmıştır. Ö3 kodlu öğrenci Şekil 12’de, konuşarak problemleri çözebileceğimizi resmederek, iletişimde konuşmanın önemine vurgu yapmıştır.

Şekil 11. Araç/aracı kategorisine ait örnek öğrenci görseli 1 (Ö35-K)

Şekil 12. Araç/aracı kategorisine ait örnek öğrenci görseli 2 (Ö3-E)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın alt amaçlarından biri olan öğrencilerin hangi yolla iletişim kurmayı tercih ettikleri sorusundan elde edilen bulgulara dayalı olarak öğrencilerin birden fazla iletişim kanalını tercih etmekle birlikte en çok sözel yolla, en az ise görsel yolla iletişimi tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerden iletişimi bir resimle anlatmalarının istendiği diğer soruda, yapılan çizimler incelendiğinde karşılıklı konuşan kişiler ve telefon çizdikleri görülmektedir. Elde edilen iki bulgu bağlamında öğrencilerin iletişim denildiğinde sözel yolla iletişim kurmayı anladıkları ve bunun için de araç olarak telefonu ve yüzyüze konuşmayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca yazılı ve görsel bulguların da birbiriyle tutarlı olduğu görülmektedir. Bulgular incelendiğinde; oluşturulan kategoriler içerisinde en fazla frekansa sahip olan "araç/aracı (f=43)" kategorisi öğrencilerin iletişimi bir araç olarak algıladıklarını göstermekte ve araştırmanın alt amaçlarına dair bulguları ile örtüşmektedir.

Araştırmanın bulgularına dayanarak, öğrencilerin iletişime önem verdikleri görülmektedir. Bu bulgu Bozkurt ve Çakır'ın (2016) yapmış oldukları çalışma ile benzerlik göstermektedir. Bozkurt ve Çakır (2016) araştırmalarında, ortaokul öğrencilerinin 21.yy beceri düzeylerini sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelemişler ve öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme, aktif öğrenme, işbirliği ve iletişim, problem çözme becerilerine iyi seviyede sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yine Yıldırım (2013) Ulusal Eğitim Teknoloji Standartları'na sahip olma becerilerini incelediği araştırmasında öğrencilerin iletişim ve işbirliği becerilerine orta seviyede sahip olduğunu bulmuştur. Köksal ve Çöğmen (2018) de, ortaokul öğrencilerinin eleştirel düşünme ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, ortaokul öğrencilerinin iletişim becerilerinin yüksek olduğu ancak sınıf düzeyi yükseldikçe iletişim becerilerinin azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışma grubunun görsel ve yazılı metaforları incelendiğinde öğrenciler duygu ve düşüncülerini ifade ederken dinleyici olmaya önem gösterdikleri de belirlendiği için bu becerinin ilköğretimdeki kazanımlarla geliştirildiği sonucuna varılabilir. Bu durum 21.yüzyıl becerilerinin ne olması gerektiğine ilişkin yapılan araştırmaların hemen hepsinde ortak olarak var olan iletişim becerisinin öğrencilere kazandırılabilirdiğini göstermektedir. Bununla beraber; iletişim becerisi sadece sözlü değil aynı zamanda yazılı ve sözsüz iletişim biçimleriyle kendini ifade etme olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2018; Partnership for 21st century learning; Sarkın, 2012; Trilling & Fadel, 2009; Tuncel, 2009). Bu açıdan değerlendirildiğinde öğrencilerde yazılı ve sözsüz iletişim biçimlerini kullanma becerilerinin geliştirilmesi gerektiği görülmektedir. Öğrencilerin iletişim performanslarının değerlendirilmesinde PISA'nın işbirliğine dayalı problem çözme ölçmeyi amaçlayan yeni bir soru içeriği örnek olarak sunulmaktadır. PISA 2015 döneminde bulunan örnek soruda, öğrenciler grup arkadaşlarıyla bilgisayar ortamında etkili bir şekilde yazılarak bir problemi çözme denemelerinde bulunmaktadır. Grup lideri problemin ortak biçimde anlaşılmasını sağlamak amacıyla ekip üyeleri ile fikir birliği oluşturur. Ayrıca öğrencinin yaptığı denemelerin sonuçlarına ilişkin ekranda geribildirim verilmektedir. Öğrencilerin

iletişim algılarında yüksek frekans gösteren konuşma ve telefon aracılığı ile öğrencilerin öğrenmelerinin gerçekleşmesine de fırsat verilebilir. Böylece öğrencilerin farklı biçimlerde kendilerini ifade etme becerileri geliştirilebilecektir. Çalışmanın 5.ve 6. sınıf öğrencileriyle yapılmış olması ve bu öğrencilerin henüz “İletişim ve Sunum Becerileri” dersini almamış olması da bu şekilde bir sonucun çıkmasına sebep olduğu şeklinde düşünülebilir. Yani dersin öğretim programlarında yer alması olumlu bir durum olarak değerlendirilmiştir. Ancak teknolojik ilerlemelerle öğrencilerin kazanması beklenen kazanımlar ve becerilerin artması nedeniyle öğretim yöntem ve teknikleri de farklılaşmaktadır. Teknolojik gelişmelere paralel olarak bu araştırmada iletişime ait hem yazılı hem görsel olarak oluşturulan “konuşma” ve “telefon” metaforlarının yüksek olması, Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) hazırladığı ders kitaplarındaki etkinliklerin bilgisayar, telefon, tablet gibi araçlar sayesinde öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı ve sağlayacağı şeklinde düşünülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin işbirliği içinde çalışabilecekleri farklı iletişim kanallarını aynı anda kullanabileceği çalışma alanları yaratılmış olacaktır.

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinden henüz “İletişim ve Sunum Becerileri” dersini almamış olan ve özel bir okulda öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Daha kapsamlı veriler elde edilebilmesi için çalışmanın ortaokulun tüm sınıflarında ve devlet okullarında da yapılması ve karşılaştırmalar yapılması önerilmektedir. Araştırmadan elde edilen beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin oluşturdukları metaforlar, iletişimin öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini anlamak açısından önemli işaretler olarak görülebilir. Daha sonra yapılacak olan çalışmalarda da iletişim becerisinin farklı değişkenler ile ilişkisine bakılarak alanyazına katkı sağlanabilir.

References

- Alger, C. L. (2009). Secondary teachers' conceptual metaphors of teaching and learning: Changes over the career span. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 743-751.
- Bozkurt, Ş. B. & Çakır, H. (2016). Ortaokul öğrencilerinin 21. Yüzyıl öğrenme beceri düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 69-82.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (7th ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, W. J. (2012). *Educational research: Plannig, conducting and evaluating quantitave and qualitative research* (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc.
- Dağhan, G., Nuhoglu Kibar, P., Menzi Çetin, N., Telli, E. & Akkoyunlu, B. (2017). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının bakış açısından 21. yüzyıl öğrenen ve öğretmen özellikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), 215-235.
- Erdem, F. ve Şatır, C. (2003). Features of organisational culture in manufacturing organisations: a metaphorical analysis. *Work Study*, 52 (3), 129-135.
- Ersoy, A. F. (2017). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Fenomenoloji. A. Saban and A. Ersoy (Edt.) Ankara: Anı Yayıncılık
- Göksun, D. O. & Kurt, A. A. (2017). Öğretmen adaylarının 21.yy öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 190, 107-130.
- Husserl, E. (2012). *Ideas: General introduction to ort phenomenology*. New York: Routledge.
- Kadunz, G. & Strasser, R. (2004). Image-metaphor-diagram: Visualisation in learning mathematics. In *Proceedings of the 28th Conference of the International Group ort he Psychology of Mathematics Education*, 4, (pp.241-248).
- Karakaş, M. M. (2015). *Ortaokul 8 sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik 21. Yüzyıl beceri düzeylerinin ölçülmesi*. Unpublished master's thesis, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Köksal, N. & Çöğmen, S. (2018). Ortaokul öğrencilerinin eleştirel düşünme ve iletişim becerileri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 278-296.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- MEB (2018). *İlköğretim Türkçe Dersi (1.-8. Sınıflar için) Öğretim Programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA:Sage.
- Morgan, G. (1998). *Images of organization* (executive ed.), Thousand Oaks: Calif:Sage.
- OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Retrieved October 27, 2019 from <https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20>
- Partnership for 21st Century Learning (P21). (2007). *Framework for 21st century learning*. Retrieved October 27, 2019 from <http://www.p21.org/our-work/p21-framework>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods (3th ed)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Educational Administration: Theory and Practice*, 55, 459-496.
- Sarkın, Y. S. (2012). *Çocuğa yönelik aile içi şiddetin ilköğretim 6. 7. ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin iletişim becerileri ve özgüven düzeylerine etkisi*. Unpublished master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Trilling, B. & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Francisco: Jossey-Bass.

- Tuncel, A. Z. (2009). *Bütünleştirilmiş program uygulamasının ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin sosyal gelişim becerilerine etkisi*. Unpublished doctoral dissertation, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Wagner, T. (2008). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need-and what we can do about it*. New York: Basic Books.
- Weber, R. P. (1990). *Basic content analysis*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51 (1), 183-201.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Yıldırım, Y. (2013). *İlköğretim öğrencilerinin teknoloji kullanım yeterlikleri ve teknoloji kullanımını etkileyen faktörler*. Retrieved October 27, 2019 from http://bilgikasifi.com/makale/Yildirim_2013.pdf

EK 1:

Sevgili Öğrenci,

Bu form, sizin iletişimle ilgili görüşlerinizi belirlemek amacıyla yaptığımız araştırma kapsamında hazırlanmıştır. Formda iki bölüm yer almaktadır. Araştırmadan elde edilen bilgiler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Cinsiyetiniz:..... Sınıf: 5.sınıf ( ) 6.sınıf ( )

Kendinizi en iyi ifade ettiğiniz iletişim kanalı hangisidir? (Birden çok işaretleme yapabilirsiniz.)

Söz Yazı Görsel (fotoğraf, resim, grafik, renk vb.) Beden

I. Bölüm: “BANA GÖRE İLETİŞİM”

Bu bölümde size verilen cümledeki boşluğu kendi düşüncenize göre tamamlamanız ve yaptığınız benzetmenizi bir ya da iki cümle ile açıklamanız beklenmektedir. Yazınızı el yazısı ya da düz yazı ile yazabilirsiniz. Ancak yazınızın okunaklı olmasına dikkat ediniz.

1.İletişim..... gibidir. Çünkü .....

.....

II. Bölüm: “İLETİŞİM İLE İLGİLİ RESMİM”

Bu bölümde, iletişimin sizin için ne ifade ettiğini düşünmeniz ve bu düşüncelerinizi yansıtan bir resim çizmeniz istenmektedir. Resminizi renkli kuru boyaalarınızı kullanarak yapabilirsiniz. Bu kağıdı yatay veya dikey olarak kullanabilirsiniz.

Çizdiğiniz resmi kısaca yazarak açıklayınız.

.....

.....

